

"Χίλιες φορές ο θάνατος, Απ' τη μιζέρια την αιώνια"

Μπέρτολτ Μπρεχτ

Απόσπασμα από "Οι μέρες της Κομμούνας", Μπέρτολτ Μπρεχτ

ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ, 19 ΜΑΡΤΗ 1871

Κεφαλόσκαλο μπροστά στην αίθουσα των συνεδριάσεων της Κεντρικής Επιτροπής. Καθισμένος μπροστά στην πόρτα ένας εθνοφρουρός, τρώγοντας ψωμί και τυρί, ελέγχει τις άδειες εισόδου. Ο Παπά, ο Κοκό κι η μαντάμ Καμπέ περιμένουν. Αντιπρόσωποι φτάνουν για τη συνεδρίαση.

ΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ - Για να οργανώσουμε καινούργιες εκλογές πρέπει να συνεννοηθούμε με τους δημάρχους των είκοσι διαμερισμάτων. - Δε χρειάζεται. Αρκεί να στείλουμε ένα τάγμα να τους συλλάβει. Δε θα τους διορίζανε αν δεν ήτανε φοβίμια. - Αυτό που έχει σημασία είναι να πετύχουμε μια συντριπτική πλειοψηφία, αν οι δήμαρχοι προσχωρήσουν, όλος ο λαός του Παρισιού θα ψηφίσει, γι' αυτό πρέπει να τους δεχτούμε. - Για τ' όνομα του Θεού, όχι βιαιοπραγίες! Δε θα κερδίσουμε το Παρίσι με την τρομοκρατία. - Ποιος είναι το Παρίσι;

Οι αντιπρόσωποι μπαίνουν στη σάλα εκτός από έναν.

ΠΑΠΑ - (Του απευθύνει το λόγο.) - Πολίτη αντιπρόσωπε, θα μπορούσατε να πείτε στον Πολίτη Λανζεβέν που είναι στην αίθουσα ότι είναι ανάγκη να του μιλήσουμε; Αυτή η κυρία είναι η νύφη του. Γιατί εμποδίζουν τον κόσμο να μπει;

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ - Η αίθουσα είναι τόσο μικρή. Και μην ξεχνάτε πολίτη πως ο εχθρός ωτακουστεί.

ΠΑΠΑ - Περισσότερο ενδιαφέρει ν' ακούει ο Λαός. Αφήστε τουλάχιστον την πόρτα ανοιχτή.

Ο Αντιπρόσωπος μπαίνει στην αίθουσα κι αφήνει την πόρτα ανοιχτή.

ΦΩΝΗ - Πρόταση του 67ου Τάγματος να συζητηθεί επειγόντως: «Δεδομένου ότι ο λαός του Παρισιού δε λυπήθηκε ούτε αίμα, ούτε θυσίες για να υπερασπίσει την Πατρίδα, το ποσό του ενός εκατομμυρίου που εξοικονομήθηκε από την ακύρωση όλων των μισθών που κατέβαλε η κυβέρνηση της προδοσίας, θα μοιραστεί στα είκοσι διαμερίσματα για να κάμουν τη διανομή!».

ΚΡΑΥΓΕΣ - Δεκτό.

ΜΑΝΤΑΜ ΚΑΜΠΕ - Χμ, γρήγορα δουλεύουν!

ΠΑΠΑ - Εκείνο που χρειάζεται πριν απ' όλα είναι η πορεία προς τις Βερσαλίες.

ΜΑΝΤΑΜ ΚΑΜΠΕ - Οχι μόνον θα υπάρχει άσπρο ψωμί, μα θα μπορώ και να το αγοράσω.

ΠΑΠΑ - Μάλιστα μαντάμ Καμπέ, αλλά αν δε βαδίσουμε αμέσως εναντίον των Βερσαλιών, ο

καιρός του άσπρου ψωμιού δε θα βαστάξει και πολύ.

ΦΩΝΗ - Θα συζητήσουμε μετά το ζήτημα των εκλογών. Αντιπρόσωπε Βαρλέν έχετε το λόγο.

ΦΩΝΗ ΒΑΡΛΕΝ - Πολίτες εθνοφρουροί! Σήμερα κατά τις δύο το πρωί η Κυβέρνηση με τη βοήθεια πολλών τακτικών ταγμάτων προσπάθησε να αφοπλίσει την εθνοφρουρά της Πρωτεύουσας και να αρπάξει τα κανόνια που εμείς εμποδίσσαμε να παραδοθούν στους Πρώσους.

ΚΡΑΥΓΗ - Είναι η δεύτερη προσπάθεια για να ευνουχίσουν το Παρίσι. Η πρώτη ήταν να μας καθήσουν ένα στρατηγό.

Τέσσερις άντρες με ψηλό καπέλο ανεβαίνουν στη σκάλα: είναι οι δήμαρχοι.

ΦΩΝΗ ΒΑΡΛΕΝ - Πολίτες, προς τι αυτή η απόπειρα; Για να αποστερήσουν τη Γαλλία από τα τελευταία όπλα της και να την κάμουν να παραδοθεί στις πιο υπερβολικές αξιώσεις του Βίσμάρκ, να την κάμουν αδύναμη και να πληρώσει αυτή τα έξοδα! Γιατί αυτοί που προκάλεσαν έναν εγκληματικό πόλεμο, θέλουν τώρα να τον πληρώσουν εκείνοι που χύσαν το αίμα τους. Μετά τα κέρδη του πολέμου, να 'ρθούν τα μεγάλα κέρδη της ειρήνης! Πολίτες εθνοφρουροί, η Κομμούνα θα απαιτήσει από τους βουλευτές, τους γερουσιαστές, τους στρατηγούς, τους βιομηχάνους, τους ιδιοκτήτες, χωρίς να ξεχνάμε και την εκκλησία, που ήταν όλοι τους υπεύθυνοι για τον πόλεμο, να πληρώσουν αυτοί τα πέντε δισεκατομμύρια στους Πρώσους και γι' αυτό θα απαιτήσει να πουληθούν οι περιουσίες τους.

Χειροκροτήματα. Οι δήμαρχοι μπαίνουν στην αίθουσα.

ΦΩΝΗ - Η Κεντρική Επιτροπή χαιρετίζει τους δημάρχους των διαμερισμάτων.

ΦΩΝΗ ΕΝΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ - Αυτός είναι ο κοινός οίκος της πόλεως των Παρισίων. Τον καταλάβατε στρατιωτικά. Μπορείτε να μας πείτε με ποιο δικαίωμα;

ΚΡΑΥΓΗ - Εν ονόματι του λαού κ. Δήμαρχε. Θεωρήστε φιλοξενούμενός του και θα είστε καλοδεχούμενος.

Διαμαρτυρίες.

ΦΩΝΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ - Ξέρετε τι σημαίνει αυτή η απάντηση; Σημαίνει σα να λέγατε: «Αυτοί οι άνθρωποι θέλουν την επανάσταση».

ΚΡΑΥΓΗ - Πώς τη θέλουν; Μα έχει γίνει! Ανοιξε λοιπόν λίγο τα μάτια σου!

ΦΩΝΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ - Πολίτες της εθνοφρουράς, εμείς οι δήμαρχοι των διαμερισμάτων του Παρισιού είμαστε έτοιμοι να πληροφορήσουμε τη νεοεκλεγείσα εθνοσυνέλευση που εδρεύει στις Βερσαλιές, ότι ζητάτε την εκλογή ενός νέου Δημοτικού Συμβουλίου υπό τον έλεγχό σας.

ΚΡΑΥΓΕΣ - Οχι! Οχι! Οχι! Μια Κομμούνα κυρίαρχη των αποφάσεών της.

ΦΩΝΗ ΒΑΡΛΕΝ - Απαιτούμε όχι μόνον την εκλογή ενός Δημοτικού Συμβουλίου αλλά ακόμα

και πραγματικές ελευθερίες για το δήμο, το δικαίωμα της εθνοφρουράς να εκλέγει τους αξιωματικούς της, την απαγόρευση της παραμονής του τακτικού στρατού στην περιοχή του Παρισιού. Κοντολογίς θέλουμε ελεύθερο Παρίσι.

ΦΩΝΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ - Αυτό είναι κόκκινη σημαία! Προσέξτε! Αν ξεδιπλώσετε αυτή τη σημαία στο Δημαρχείο, ο λαός θα αποφύγει τα εκλογικά σας τμήματα σαν χολεριασμένες εστίες, και το Παρίσι θα φτύσει στις κάλπες σας.

ΚΡΑΥΓΗ - Η Κεντρική Επιτροπή το διακινδυνεύει. Ελπίζει πως ο πληθυσμός δεν έχει μόνο χέρια για να δουλεύει, αλλά και μάτια για να βλέπει.

Χειροκροτήματα.

ΦΩΝΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ - Θα ιδεί ωραία πράγματα ο λαός. Όσο για μένα, δεν πρόκειται να φιγουράρω στον ίδιο κατάλογο με τους δολοφόνους. (Διάφορες κινήσεις.) Η Κεντρική Επιτροπή δε διαμαρτυρήθηκε για τις δολοφονίες των στρατηγών Λεκόντ και Κλεμάν Τομά.

ΚΡΑΥΓΕΣ - Δεν είμαστε δω για τα μαύρα μάτια. - Διαμαρτύρομαι για τη λέξη «δολοφονία» επρόκειτο για τη δίκαιη τιμωρία που επέβαλε ο λαός σε δυο δολοφόνους. - Προσέξτε μην απαρνηθείτε το λαό γιατί τότε θα σας απαρνηθεί κι αυτός. - Όχι απειλές! Ο λαός κι η μπουρζουαζία έδωσαν τα χέρια στις 4 Σεπτεμβρίου για να ιδρύσουν τη Δημοκρατία. - Σωστά και πρέπει αυτή η ενότητα να βαστάξει. Είναι αναγκαίο να πάρουν όλοι μέρος στην ψηφοφορία, όλος ο κόσμος! Ας κρατήσουμε τα χέρια μας καθαρά! Όσο δεν προχωρεί το Παρίσι, η Κυβέρνηση των Βερσαλιών θα θεωρείται ως εκπρόσωπος του κράτους. - Κι έπειτα; Η εθνοφρουρά είναι το ένοπλο έθνος που ορθώθηκε αντιμέτωπο στην κρατική βία.

Οι Δήμαρχοι εμφανίζονται στο άνοιγμα της πόρτας.

ΕΝΑΣ ΔΗΜΑΡΧΟΣ - (Γυρίζοντας προς την αίθουσα, φωνάζει με οργή.) Είμαστε ευτυχείς που διαπιστώνουμε πως δεν συμφωνείτε μεταξύ σας.

ΚΡΑΥΓΕΣ - (Εν μέσω οχλοβοής.) - Εχουμε ανάγκη από αφεντικά για να ξαναβάλουμε την παραγωγή σε κίνηση. - Ωραία, εγκαταλείψατε το λαό κι αρχίσατε να χαϊδεύετε την μπουρζουαζία! Ο λαός θα απομακρυνθεί από μας και τότε θα δούμε πως η επανάσταση δε γίνεται με την μπουρζουαζία.

ΠΑΠΑ - Αυτό είναι πολύ σωστό.

ΕΝΑΣ ΔΗΜΑΡΧΟΣ - Σας αφήνουμε τις πιο ειλικρινείς ευχές μας. Μακάρι να μπορέσετε να πετύχετε στο έργο σας. Όσο για μας είναι πέρα από τις δυνάμεις μας.

Φεύγει.

ΚΡΑΥΓΗ - Η μπουρζουαζία εγκαταλείπει την αίθουσα. Τόσο το καλύτερο.

ΠΑΠΑ - (Στους Δημάρχους.) Παλιόσκυλα! (Ο Λανζεβέν κι η Ζενεβιέβ βγαίνοντας ξανακλείνουν πίσω τους την πόρτα.) Πιέρ, πρέπει αμέσως να καταθέσετε μια πρόταση. Πρέπει να τους σβήσουμε εκείνους που υποστηρίζουν την προδοσία των στρατηγών. Σκοτώστε τους χωρίς δίκη, όλους, αμέσως, σα σκυλιά! Αλλιώς είστε χαμένοι.

ΛΑΝΖΕΒΕΝ - Τι πρόκειται να βγάλεις με τους πυροβολισμούς; Ηρέμησε καλύτερα.

ΠΑΠΑ - Εγώ; Τίποτα! Τι θέλετε να πείτε; Η Κεντρική επιτροπή χρονοτριβεί.

ΛΑΝΖΕΒΕΝ - Δεν προτιμάτε καλύτερα ν' ακούσετε;

Ξανανοίγει την πόρτα.

ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΡΙΓΚΟ - Πολίτες εθνοφρουροί, το δικαίωμα ν' αποφασίζουμε για την τύχη της χώρας, πρέπει ν' ανήκει μόνο σ' όσους την υπερασπίζονται, δηλαδή στο προλεταριάτο, δηλαδή στους δυο-τρεις χιλιάδες μαχητές του Παρισιού. Το αληθινό τους ψηφοδέλτιο είναι η σφαίρα του ντουφεκιού τους.

Διάφορες κινήσεις.

ΚΡΑΥΓΕΣ - Ακόμα και τις εκλογές πάτε να στραγγαλίσετε; Αυτό είναι αναρχία! - Σημειώστε καλά αυτό που θα σας πω, έχουμε εμφύλιο πόλεμο με τις πρωσικές πυροβολαρχίες από το δάσος της Βενσέν ως το δάσος της Βουλώνης...! - Ενότητα! Οι εκλογές αποφασίστηκαν.

ΖΕΝΕΒΙΕΒ - Είμαστε διαιρεμένοι. Αυτό είναι κακό σημάδι.

ΛΑΝΖΕΒΕΝ – (Χαμογελώντας.) - Οχι, είναι καλό αυτό, είναι σημάδι πως κάτι κινείται. Υπό τον όρο ότι κινείται προς σωστή κατεύθυνση. Αλλά στ' αλήθεια γιατί βρίσκεστε εδώ;

ΠΑΠΑ - Στο 101 απορούν γιατί οι πύλες δεν κλείσανε. Οι άλλοι έχουν στείλει την αστυνομία τους, τα μεταγωγικά τους, και το πυροβολικό τους στις Βερσαλίες, αυτό κράτησε όλη τη νύχτα. Και κει βρίσκεται κι ο Θιέρσος. Είμαστε εξουσιοδοτημένοι να σου πούμε Λανζεβέν πως δεν έχετε παρά να δώσετε σήμα και θα βαδίσουμε εναντίον των Βερσαλιών.

ΖΕΝΕΒΙΕΒ – (Ζωηρά.) - Μ' αυτό θα ήταν εμφύλιος πόλεμος!

ΚΟΚΟ - Μόνο μπροστά στο Δημαρχείο έχουμε είκοσι χιλιάδες άντρες στρατοπεδευμένους, με την κουραμάνα καρφωμένη στις μπαγιονέτες και πενήντα κανόνια. Αρκεί να βγείτε απ' το παράθυρο και να φωνάξετε: «Προς τις Βερσαλίες» και η υπόθεση ταχτοποιήθηκε οριστικά.

ΛΑΝΖΕΒΕΝ – (Διστάζοντας.) - Ίσως. Αλλά μας χρειάζεται η επιδοκιμασία της Γαλλίας. Δεν είναι έτσι;

ΠΑΠΑ - Ωραία. Κάνετε τις εκλογές σας. Η καλύτερα μην τις κάνετε, το ίδιο κάνει. Αλλά συντρίψτε τον εχθρό, όσο ακόμα είναι καιρός, δηλαδή τώρα.

ΛΑΝΖΕΒΕΝ – (Αργά.) - Η Κομμούνα είναι πολύ δύσκολο να ορθοποδήσει. Όταν θα την έχουμε φτιάσει τότε οι Θιέρσοι κι η παρέα τους θα αποκαλυφθούν στα μάτια της Γαλλίας σαν μια κλίκα χρεοκοπημένων. Αλλά σε καταλαβαίνω Παπά: είναι μεγάλη η υπόθεση που μας αναθέσατε. Μη μας αφήνετε ποτέ σε ησυχία. Να πηγαίνετε πάντα μπροστά από μας.

Ξαναγυρίζει βιαστικά στην αίθουσα.

ΠΑΠΑ - Πάμε Κοκό, δεν πρέπει να παραπονιόμαστε. Στο κάτω-κάτω θα ξέρουν τι κάνουν.

Ετοιμάζονται να φύγουν ενώ ακούνε τον τελευταίο λόγο.

ΦΩΝΗ ΒΑΡΛΕΝ - Πολίτες της εθνοφρουράς! Εξαιτίας της ήττας και της προδοσίας των κυρίαρχων τάξεων, οι προλετάριοι του Παρισιού, αποδεκατισμένοι στα πεδία των μαχών της μπουρζουαζίας τόσο της πρωσικής όσο και της γαλλικής, εξασθενημένοι από τις στερήσεις που τους επέβαλαν οι στρατηγοί της Πρωσίας και οι Παρισινοί κερδοσκόποι, ξεσηκώθηκαν σήμερα το πρωί για να υπερασπίσουν τις υπόλοιπες συνοικίες που βάλονται και να πάρουν στα χέρια τους τις τύχες τους, τις τύχες της Γαλλίας. Η δήθεν κυβέρνηση της Εθνικής Αμυνας, που σχηματίστηκε από την μπουρζουαζία, μετά τη στρατιωτική ήττα ξεσκεπάστηκε σαν κυβέρνηση εθνικής προδοσίας. Οι ίδιοι που είχαν ανάγκη τον Αυτοκράτορα για την τυχοδιωκτική πολιτική του, τον άφησαν να πέσει, όταν δεν είχε άλλα σκύλα για να τους πετάξει, και τώρα στρέφονται προς τον κ. Βίσμαρκ για να προστατέψει τα πλούτη τους, εναντίον εκείνων που τα έχουν δημιουργήσει, εναντίον του προλεταριάτου. Αλλά η πρωτεύουσα της Γαλλίας, διακηρύσσοντας νομίμως την εξέγερση εναντίον αυτής της συμμορίας των τυχοδιωκτών προχωρεί ειρηνική, αποφασιστική, ένοπλη, για την εκλογή της ελεύθερης και κυρίαρχης Κομμούνας της και καλεί τις ελεύθερες κοινότητες της Γαλλίας να συσφιχτούν γύρω της.

Χειροκροτήματα, κραυγές: «Ζήτω η Κομμούνα».

ZENEBIEB - Είναι μια από τις μεγαλύτερες ημέρες της ιστορίας μας.

ΠΑΠΑ - Το μεγαλείο της θα είναι, ότι κανείς δε θα μπορεί να πει: «Οι αντιπρόσωποι του λαού θέλησαν τον εμφύλιο πόλεμο».

ZENEBIEB - Καινούργια εποχή θ' αρχίσει, χωρίς να γίνει λουτρό αίματος.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Βλέποντας ανήμποροι πώς είμαστε, Νόμους ενάντιά μας χαλκεύετε.

Δε σκύβουμε όμως άλλο το κεφάλι, Γιατί μας πρέπει η λευτεριά.

Ξέροντας ότι στρέφετε ενάντιά μας, Τα φονικά σας όπλα, τα κανόνια

Χίλιες φορές ο θάνατος, Απ' τη μιζέρια την αιώνια.

Βλέποντας πως γευόμαστε την πείνα, Δεν την μπορούμε άλλο την κλεψιά,

Μακριά απ' τους φούρνους μας κρατάτε, Ασπρο ψωμί η πείνα μας ζητά.

Ξέροντας ότι στρέφετε ενάντιά μας, Τα φονικά σας όπλα, τα κανόνια

Χίλιες φορές ο θάνατος, Απ' τη μιζέρια την αιώνια.

Βλέποντας να υψώνετε παλάτια, και στέγη πουθενά για μας

Απόφαση να γίνουμε δικά μας! Οι τρώγλες περίσσεψαν για μας.

Ξέροντας ότι στρέφετε ενάντιά μας, Τα φονικά σας όπλα, τα κανόνια

Χίλιες φορές ο θάνατος, Απ' τη μιζέρια την αιώνια.

Βλέποντας, να περισσεύει κάρβουνο, χωρίς φωτιά παγώνουμε εμείς.

Απόφαση, το κάνουμε δικό μας, να ζεσταθεί το κόκαλό μας.

Ξέροντας ότι στρέφετε ενάντιά μας, τα φονικά σας όπλα, τα κανόνια

Χίλιες φορές ο θάνατος, Απ' τη μιζέρια την αιώνια.

Βλέποντας πως καθόλου δεν μπορείτε, να δώστε μεροδούλι ανθρωπιάς

Θα κάνουμε δικά μας τα εργοστάσια, Είναι αρκετό αυτό για μας.

Ξέροντας ότι στρέφετε ενάντιά μας, τα φονικά σας όπλα, τα κανόνια

Χίλιες φορές ο θάνατος, Απ' την μιζέρια την αιώνια.

Βλέποντας πως η Κυβέρνηση αυτή, Τα όσα μας τάζει δεν τηρεί,

Απόφαση να χτίσουμε καλή, Ζωή, που εμείς θα κυβερνάμε.

Κι αφού η μόνη γλώσσα που ακούτε, Είναι η βουή των κανονιών μας

Τότε εμείς γυρνάμε καταπάνω σας, Των πυροβόλων μας τη μπούκα.